

Tegnet til det Schubothske Forlag af P. S. Krøyer.

„ET LILLE BREV FRA JUBILAREN“

DE BEDER MIG, kære Ven, om at fortælle »Illustreret Tidende«s Læsere et eller andet — i Anledning af mit »Jubilæum«. Men jeg har slet intet at fortælle. Desuden har adskillige smaa Begivenheder tilfulde overbevist mig om, at min Stilling i Samfundet og Litteraturen ikke kan være en saadan, at der paa nogen Maade bør »festes« af saa ringe en Grund som *den*, at det den enogtyvende November virkelig er femogtyve Aar, siden »Du og jeg« opførtes for første Gang.

Men De spørger mig, om jeg har noget Ønske. Ja, et Ønske havde jeg, men til Gengæld et meget inderligt. Desværre vistnok ogsaa det eneste, som Menneskene ikke vil opfylde.

Det Ønske var, at Menneskene i det Land, hvor jeg er født, endelig engang vilde vende sig fra alle Anekdoter om mig, Historierne, Sagnene: Fortællingen om en arm Flaske Parfume, som jeg for treogtyve Aar siden heldte ned ad min Ryg; Myten om Klædedragter, som min Krop aldrig har baaret; Frasnagn om en Tilværelse, jeg aldrig har fort.

At Menneskene endelig en Dag vilde vende sig fra alt det — mod *det*, som jeg har skrevet, udrettet, efter min Evne givet Liv.

Om det kunde tænkes, at voksne og modne

UNGDOMSPORTRÆT AF HERMAN BANG

Mænd i disse Dage viste mig den Godhed at tage »Stuk« for sig. Da var det maaske muligt, de vilde se, at denne Roman ikke var et Indfald eller kun handlede om et bestemt Bygningskompleks. Men at den var en alvorlig Fortælling, som endnu levede, og der havde sin Gyldighed den Dag i Dag som Fortællingen om en altfor stor Hovedstad i et altfor lille Land. Eller, hvis de samme Mænd vilde læse »Det graa Hus«, da vilde de maaske forstaa, at ogsaa jeg gennem Kampe var blevet et alvorligt Menneske ligesom de selv. Og, efter at have lært mig at kende, vilde de give mig en Plads i deres Hjem og i deres Tanke.

Og hvis Kvinder, som var naaet op i Aarene, vilde skænke »Ludvigsbakke« nogle af deres Timer, saa vilde de maaske fatte, at den Bog dog rummede et stilfærdigt Syn paa Kvinders Følelser og Skæbner. Hvis de læste »Det hvide Hus« tilende, vilde de muligvis trykke Bøgerne en Smule sammen paa deres Boghylde og give ogsaa mig en ringe Plads ved Siden af de andre.

Dette var mit Ønske.

Var — thi jeg ved, det vil ikke blive opfyldt. Men, om det kunde tænkes, det blev det — da var jeg en Gang blevet »fejret«, som jeg hidtil aldrig er blevet fejret.

HERMAN BANG

Kjære Herman Bang!
Jeg maa jo have Lov til at sige, at De synes mig i nogen Grad at overvurdere de »adskillige smaa Begivenheder«s Magt og Betydning, naar De af dem har ladet Dem overbevise om, at Deres Stilling i Samfundet og Litteraturen ikke kan være en saadan, at der er nogen Grund til at »feste« for de 25 Aar, der svandt, siden Deres Navn første Gang stod paa en Teaterplakat. Jeg sagde det, da jeg talte med Dem om Deres Jubilæums Fejrelse, og jeg maa have Lov til at gentage det nu, da jeg af Deres fattige Jubilæums Brevs uventet store Knaphed nødes til at skrive Spalten ned. For med i det mindste een Side skal De nu fejres.

Jeg siger »nødes«, skjønt det ikke lyder høfligt, men det er ganske ærlig ment. Naar man har kjendt Dem i saapas mange Aar, adskillige af dem endda i nært Samarbejde, naar man har læst hver Linje af Deres Bøgers nu lange Række, naar man neppe har sprunget ret meget over i den vel ikke mindre — og jeg vilde gjerne sige: saa hyppigt ikke ringere — Produktion, Deres Journalistik har været, naar man har fulgt Deres sceniske Virksomhed saa nøje, som det kun har været muligt, kort sagt: fulgt, kjendt og beundret det, som nu er Dem efter 25 Aars Kampe og Arbejde — saa gaar man ikke med Lyst til det umulige: paa en lille Spalte at skulle give bare Anelse om en Brøkdel af alt dette.

Men det kan man i hvert Fald sige — og sige det med en Sikkerhed, jeg frejdigt sætter op mod Deres Jubilæums-Tristhed — at Deres Stilling i dansk Litteratur er solidere og urokkeligere grundfæstet, end de adskillige smaa Begivenheder, hvis Bølgeskulp i de københavnske Vande hurtigst vil tabe sig, i et Øjebliks Bitterhed lader Dem formode.

Thi det ved De jo i Virkeligheden fuldt saa godt som nogen, at Deres Plads i vor Litteratur er ikke hvilende paa nogen specifik Københavner-Berømmelse; det er ikke dens løse Skum, der har baaret Dem op, og det er ikke i dens Dynd, at De har slaaet Rod. Hvad har De, naar alt kommer til alt, med den at gøre, og hvad den med Dem? Hvad andet, end at den til Tider har grebet ogsaa Dem, som den griber alt, for den næste Dag at lade det gaa videre. De er ingen Københavner — og maaske forklarer det noget, at De, der kan siges at have været en af Landets mest omtalte Mænd, aldrig helt har kunnet hærde Dem mod disse Københavner-Elskværdigheder, den Indfødte saa uforstyrreligt ryster af sig — De har i Virkeligheden aldrig skrevet for Københavnerne og, havde jeg

nær sagt, aldrig om Københavnerne; hvormange af Deres Romaners og Fortællingers mange Figurer vilde mon vise sig at være fødte Københavnerne, hvis vi fik Attesterne frem? De har skrevet en Roman, der handler om København, og »Stuk« blev en Bog mod Hovedstaden, »om en altfor stor Hovedstad i et altfor lille Land,« som De selv siger det.

For mig har i hvert Fald altid det været betydningfuldt, saa frit de i Deres Produktion stod af de mange Forhold, Tiderne ellers kunde hvirvle Dem ind i, alle de litterære Stridigheder og Forviklinger, De, som jo en Tid endog syntes helt at »stifte Skoles«, selvfølgelig ikke kunde holdes udenfor. I Deres Bøger var vi altid saa ganske udenfor alt det, oftest langt fra København, og det var om ganske andre Ting end Døgnets Kævl og Politik, vi fik at læse. Det var lidt større Ting, De havde at fortælle os, hyppigst jo om det ene Aar, der skar saa stor en Del af vort Land fra os. Ret beset, er det det, De altid skriver om, fordi det blev det, der mærkede Dem for alle Dage, den Dreng De var paa ikke den halve Snes. Vi vil finde det rundt om i Deres Bøger, selv i dem, der ikke som »Tine« og »Det hvide Hus« har søgt deres Handling paa Als' gamle Jord. Hvor fjernede det Dem ikke langt fra det Københavner-Hurlumhej, der satte sit Mærke paa saa mange Bøger, samtidig med at det naturligvis ikke skaffede Dem de Sensations-Successer, saa mangen litterær

UNGDOMSPORTRÆT AF HERMAN BANG

Vindspiller lettelig naaede. Det er jo netop Sagen, saa langt udenom al Sensation Deres, den saa vidt og bredt omtalte, af Alverden kendte Herman Bangs litterære Bane altid er gaaet. Ingen Forfatter var i Landet stilfærdigere end De!

Det er da ikke just i vor evindelig bevægelige Myretue, at De paa en Mindedag skal søge den Læser-Sympathi og Læser-Tak, De har saa rigeligt Krav paa, saa lidt som De bør lade Dem saare fra den Side. Deres Venner — og Deres Venner i den Forstand, at det er Deres Bøgers, Deres Livsværks — de boer flest ude i det Stille, i de smaa Byer, ved de tavse Veje, alle de Steder, hvor man har Raad til at læse roligt og godt, læse fordi det er at leve.

Og her vil De blive fejret. Her vil den 21. November »Tine«, »Ludvigsbakke«, »Det hvide Hus«, »Ved Vejen« og de mange andre blive taget ned fra Hylterne, og mange Tanker, fulgte af Smil og Suk, vil finde ind til Dem. Der vil De leve og være den, De er. Og der opbygges stille en stor Digtets Navn for alle Tider.

Deres hengivne

HELMER LIND

